

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра **_Фінансового менеджменту та фондового ринку**
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 072 Фінанси,
банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)

освітньо-професійна програма Фінанси, фінансовий менеджмент
та страхування
(назва програми)

на тему: **«Розвиток особистого страхування в Україні: стан та**
перспективи»
(назва теми)

Виконавець:

студент 41 групи факультету **ФБС**

Гутієв Максим Сергійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н. ст.викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Добриніна Людмила В'ячеславівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми роботи. Особисте страхування виступає особистою галуззю страхової діяльності в якій об'єктами виступають майнові інтереси громадян пов'язані зі здоров'ям, життям та пенсійним забезпеченням та відіграють важливу роль в економіці будь-якої країни, оскільки виплати за договорами страхування дозволяють зменшити видатки бюджету на соціальні програми. Крім того, кошти, які є у розпорядженні страхових компаній, можуть бути використані як довгострокові інвестиції в економіку держави.

Особисте страхування має багато спільного із соціальним страхуванням, особливо щодо об'єктів страхового захисту громадян. Однак між особистим і соціальним страхуванням є відмінності. Основна з них стосується джерел страхових коштів. В особистому страхуванні це переважно індивідуальні доходи громадян, а в соціальному - кошти підприємств, установ та організацій.

Тому проблеми сучасного стану особистого страхування, тенденцій розвитку вітчизняного страхового ринку в цілому, та особистого страхування, залишаються в полі зору дослідників, та потребують подальшого вивчення щодо підвищення ролі страхування в економічному житті України та його інтеграції у світовий економічний простір.

Мета дослідження проаналізувати та охарактеризувати особливості розвитку особистого страхування в Україні.

Завдання дослідження:

- охарактеризувати сутність особистого страхування;
- розглянути класифікацію видів особистого страхування на страховому ринку;
- охарактеризувати державний нагляд за особистим страхуванням в Україні;
- дослідити сучасний стан та тенденції особистого страхування на страховому ринку;
- оцінити основні фінансові показники страхової компанії СК «Провідна»;
- проаналізувати надання страхових послуг особистого страхування страхової компанії СК «Провідна»;
- розглянути перспективи використання діджитал технологій (онлайн простору) у популяризації страхових послуг;
- надати рекомендації щодо надання послуг особистого страхування страхової компанії СК «Провідна».

Об'єкт дослідження процес розвитку та функціонування особистого страхування на ринку страхових послуг.

Предмет дослідження економічні відносини між суб'єктами особистого страхування на ринку страхових послуг.

Методи дослідження при написанні роботи були використані різні методи досліджень. Методи індукції та дедукції використовувались для дослідження теоретичних аспектів. Загальний аналіз фінансового стану

страхових компаній та страхового ринку супроводжувався графічно-табличними методами. Аналіз фондів СК «Провідна» був виконаний за допомогою методів коефіцієнтів ліквідності, рентабельності, оцінки вартості.

Інформаційна база дослідження у роботі використовувалися роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, статистичні матеріали, монографії, економічні журнали та статті, закони України; звітні дані діяльності СК «Провідна»; науково-методична література; матеріали періодичних видань.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (42 найменувань) та 5-ми додатків. Загальний обсяг роботи становить 67 сторінки. Основний зміст викладено на 53 сторінках. Робота містить 9 таблиць, 10 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи особистого страхування»** охарактеризовано сутність та основи особистого страхування; розглянуто класифікація видів особистого страхування на страховому ринку; охарактеризовано державний нагляд за особистим страхуванням в Україні.

У другому розділі **«Аналіз особистого страхування СК «Провідна»** проаналізовано сучасний стан та тенденції особистого страхування на страховому ринку; надано оцінку основних фінансових показників страхової компанії СК «Провідна»; проаналізовано надання страхових послуг особистого страхування страхової компанії СК «Провідна».

У третьому розділі **«Рекомендації з поліпшення особистого страхування СК «Провідна»** Запропоновано – розглянуто перспективи використання діджитал технологій (онлайн простору) у популяризації страхових послуг; надано рекомендації щодо надання послуг особистого страхування страхової компанії СК «Провідна».

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Розкрито сутність особистого страхування як галузі фінансових послуг. Особисте страхування здійснюється з метою організації страхового захисту окремих громадян на випадок різних подій, що впливають на життя, здоров'я та працездатність цих громадян. Відповідно до статті 4 Закону України «Про страхування» особисте страхування можна визначити як страхування майнових інтересів, що не суперечить законодавству України та пов'язане з життям, здоров'ям, працездатністю та додатковою пенсією застрахованого або застрахована особа. Об'єкти особистого страхування не оцінюються, тому вважається, що відшкодування матеріальної шкоди не відбувається, але є виплати страховику на користь страхувальника або його сім'ї, які мають характер матеріальної допомоги. Особисте страхування виділяє такі групи ризиків у разі страхування: смерть страхувальника, тимчасова непрацездатність, стійка втрата працездатності, припинення роботи, вихід на пенсію у зв'язку з

виходом на пенсію, доживання застрахованого до закінчення строку дії договору страхування. Останній ризик дозволяє поєднувати ризиковані види страхування з інтересами збереження, що робить страхування життя надзвичайно привабливим.

2. Розглянуто класифікацію видів страхування. Особисте страхування включає: страхування від нещасних випадків; страхування життя; добровільне медичне страхування; додаткове пенсійне страхування. Здійснення особистого страхування пов'язане з певними труднощами. При його проведенні дуже важко, зокрема, правильно оцінити ризики, які приймаються на страхування. Через це таке страхування, по суті, пов'язане з встановленням умовної страхової суми, яка лише приблизно відображає шкоду, яка може бути завдана страховим випадком. Поділ страхування на окремі підгалузі визначається сукупністю ризиків, які вони поєднують, терміном дії договорів страхування, а також порядком накопичення коштів на страхові виплати. Враховуючи останнє, страхування життя, що характеризується поступовим накопиченням протягом терміну дії договору страхування, поєднує накопичувальні види особистого страхування, а страхування від нещасних випадків і медичне страхування - ризикове.

3. Охарактеризовано державний нагляд та зазначено, що основним суб'єктом державного регулювання страхового ринку в Україні є Національний банк України. НБУ здійснює державну регуляторну діяльність відповідно до вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». При реалізації державної регуляторної політики НБУ дотримується принципів послідовності, прозорості, відкритості та врахування громадської думки. Отже, система законодавства про регулювання страхової діяльності складається з: загальне законодавство; спеціалізоване страхове законодавство; підзаконні акти. Норми та принципи правового регулювання страхової діяльності визначаються Конституцією України, міжнародними договорами, законами та постановами Верховної Ради України, указами і розпорядженнями Президента України, постановами та розпорядженнями Кабінету Міністрів України, інструкції, методи, накази, листи міністерств і відомств, нагляд за страховою діяльністю.

4. Досліджено сучасний стан та тенденції страхових компаній, що надають послуги особистого страхування, які повинні в подальшому продовжувати покращувати якість послуг та робити все можливе для поширення якомога більше інформації про свою діяльність серед населення. Крім того, під час пандемії коронавірусу багатьом страховикам необхідно збільшити інвестиції в онлайн-сервіси, оскільки попит на такі послуги зараз зростає. Швидке впровадження якісного та доступного страхового полісу для покриття витрат на лікування від COVID-19 може допомогти страховикам компенсувати збитки, спричинені карантинними заходами, оскільки попит на таку послугу в цей період може значно зрости, особливо серед тих, хто виїжджає за кордон. Щодо держави, то український уряд має продовжувати вдосконалювати ринок особистого страхування України, а саме: відкликати ліцензії недобросовісних страховиків, покращувати страховий ринок, ліквідувати страхову монополію,

забезпечити необхідні умови для іноземних страхових компаній в Україні, інтегрувати виведення страхового ринку на міжнародну арену, підвищення страхової культури населення тощо.

5. Оцінено фінансово-економічні показники страхової компанії «Провідна» та визначено, що СК «Провідна» є прибутковою та рентабельною і має перспективи для подальшого розвитку та модернізації. Але провівши аналіз показників ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, спостерігаємо неоптимальну структуру оборотних коштів, що в свою чергу свідчить про неефективність їх використання. Про це свідчить кризова ситуація для СК «Провідна» у 2018 році, коли фактичний запас платоспроможності був негативний через поступовий зріст непокритого збитку, який і викликав такий розрив. Проаналізувавши обсяги страхових премій, виплат та фондів протягом трьох років, можна помітити зріст показників, який спричинений в основному підвищенням рівню інфляції, конкуренції та ефективності діяльності страховиків, але для того, щоб не впасти в стагнаційний період, необхідно розширювати можливості нарощування гарантійного фонду за допомогою збільшення пропозицій по тим видам страхування, по яким здійснюється менше страхових виплат, а також розробки більш актуальних страхових проектів відносно сьогоденної ситуації.

6. Аналіз страхових послуг СК «Провідна» показав основні проблеми розвитку особистого страхування. Здебільшого, важкою перепорою стає соціальний фактор у фінансовій несвідомості, недовіри населення до страхових компаній взагалі та пандемічна ситуація. Хоча, незважаючи на ці перепони страхові премії у СК «Провідна» на протязі останніх років і має тенденцію до незначного збільшення обсягу страхових резервів, щодо страхових активів, ми можемо спостерігати ситуацію їх зменшення на тлі пандемії. Поточна ситуація з COVID-19 лише посилила значущість захисту здоров'я, тож страхові премії та виплати поступово збільшуються.

В подальшому аналіз особистого страхування показав необхідність проведення більш ретельної підготовки законодавчих актів відносно регуляції страхування, особливо в сфері захисту прав споживачів. З боку СК «Провідна», було виявлено необхідність поглиблення спеціалізації у сфері медичного страхування, розширення страхового портфелю саме в цій галузі.

Надалі, для розвитку особистого страхування, необхідно залучення клієнтів до послуг не лише у рамках корпоративного страхування, а також безпосередньо окремих фізичних осіб та виважену державну політику на ринку страхових послуг.

7. Розглянувши можливі варіанти розвитку та тенденції розширення діяльності, можемо виділити різні процеси. Одним з головних є діджиталізація (цифровізація, діджитал технології), що передбачає зміну комунікацій, бізнес-ідей, бізнес-моделей, бізнес-функцій компаній, переосмислення бізнес-підходів до виробництва, постачання, збуту продукції (робіт, послуг), маркетингової діяльності та управлінських рішень і веде до їх глибокої інтелектуалізації, робототехніки, інформатизації, збільшення цифрових технологій та інновацій. Було зазначено, що з кожним роком зростає кількість страхових продуктів, які

продаються онлайн, розвиваються сервіси дистанційного врегулювання претензій, впроваджуються мобільні додатки. Наразі деякі вітчизняні страховики пропонують до семи страхових продуктів, які можна придбати або замовити онлайн, це традиційно досить класичні продукти, які не потребують додаткового андеррайтингу страховими компаніями. Страхові компанії одними з перших на фінансовому ринку отримали право укладати електронні договори страхування у сфері обов'язкового страхування автовідповідальності. Рівень цифровізації страхової компанії частково можна відстежити за змістом її офіційного сайту. Цифровізація допомагає швидко та в доступній формі отримувати інформацію про будь-яку фінансову установу, тому одним із позитивних моментів її впровадження є формування відкритого в інформаційному сенсі страхового ринку. Це дасть можливість не лише активно поширювати свої послуги, а й розвивати фінансову грамотність у населення, що сприятиме дестигматизації і, як наслідок, популяризації страхових послуг. Зацікавленість населення у таких послугах та довіра до страховиків спонукатиме організації до створення нових видів послуг у рамках стандартного страхового портфелю, які будуть базуватись на адаптації до нових технологій, та кооперації страхових компаній з іншими комерційними організаціями (для продажу страховок як додаток при заключенні договорів про послуги чи товари).

8. Розглянувши страховий портфель, фінансові показники та адаптованість до нових тенденцій СК «Провідна», можна надати декілька рекомендацій. По-перше, потрібно вкладати капітал у розширення пакету послуг з страхування життя, через зріст попиту, викликаний воєнним станом та напруженим геополітичним становищем. На даний момент, цього виду виплат представлено менше на електронних порталах СК «Провідна». По-друге, скоріше перенесення можливих бюрократичних процесів у діджитал допоможе скоротити видатки на персонал та збільшити кількість оброблених звернень на страхові виплати. По-третє, є сенс вкладати активи в маркетингові стратегії щодо поширення послуг через соціальні мережі, враховуючи високу ефективність такої реклами відносно низької ціни на послуги таргетолога або SMM-менеджера. Як головне, СК «Провідна» повинна дотримуватись пріоритету медичного страхування (на фоні розгортання медичної форми у Україні) та поглибленні спеціалізації у цій галузі, залучаючи нових партнерів, які пропонують передові послуги.

АНОТАЦІЯ

Гутієв М.С., «Розвиток особистого страхування в Україні: стан та перспективи»,
(*прізвище та ініціали студента*) (*назва кваліфікаційної роботи*)
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«072 Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою
Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2022 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес розвитку та функціонування особистого страхування на ринку страхових послуг.

У роботі розглядаються теоретичні основи особистого страхування – охарактеризовано сутність та основи особистого страхування; розглянуто класифікація видів особистого страхування на страховому ринку; охарактеризовано державний нагляд за особистим страхуванням в Україні.

Проаналізовано особисте страхування СК «Провідна» – проаналізовано сучасний стан та тенденції особистого страхування на страховому ринку; надано оцінку основних фінансових показників страхової компанії СК «Провідна»; проаналізовано надання страхових послуг особистого страхування страхової компанії СК «Провідна»;

Запропоновано рекомендації з поліпшення особистого страхування СК «Провідна» – розглянуто перспективи використання діджитал технологій (онлайн простору) у популяризації страхових послуг; надано рекомендації щодо надання послуг особистого страхування страхової компанії СК «Провідна».

Ключові слова: особисте страхування, фінансові показники страхової компанії

ANNOTATION

Gutiev MS, «Development of personal insurance in Ukraine: state and prospects»,
(*students surname and initials*) (*work title*)
thesis for Master degree in specialty «072 Finance, banking and insurance»
under the program «Finance, Financial Management and Insurance»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2022

The bachelor's thesis consists of three sections. The object of research is the process of development and functioning of personal insurance in the insurance market.

The theoretical bases of personal insurance are considered in the work - the essence and bases of personal insurance are characterized; the classification of types of personal insurance in the insurance market is considered; the state supervision over personal insurance in Ukraine is characterized.

Analyzed personal insurance IC "Providna" - analyzed the current state and trends of personal insurance in the insurance market; provided an assessment of the main financial indicators of the insurance company IC "Providna"; the provision of personal insurance insurance services of the insurance company IC "Providna" is analyzed;

Recommendations for improving personal insurance of Providna Insurance Company are offered - prospects of using digital technologies (online space) in popularization of insurance services are considered; recommendations on the provision of personal insurance services of the insurance company IC "Providna".

Key words: personal insurance, financial indicators of the insurance company

